

Nie zakaźne przyczyny wczesnych upadków piskląt indyckich

dr inż. Andrzej Konarkowski, Poznań

Polskie Drobiarstwo (2007) Vol. XIV, nr 5, str. 60-62

W pierwszych dniach po wstawieniu część piskląt może paść, ale przyczynami tych wczesnych upadków nie zawsze muszą być choroby wywołane infekcjami bakteryjnymi. Warto o tym wiedzieć zanim wpadniemy w panikę i zaczniemy leczyć stado podając pisklątom drogie antybiotyki.

Wczesne upadki piskląt indyckich są zawsze wielkim problemem dla producentów. Wśród najważniejszych przyczyn zwiększonych upadków piskląt indyckich w pierwszych dniach po ich wstawieniu można wyróżnić trzy grupy:

- zapalenie pępka i woreczka żółtkowego z powodu infekcji bakteryjnych,
- urazy i zakażenia piskląt w zakładzie wylęgowym,
- zagłodzenie i odwodnienie piskląt w pierwszych dniach po ich wstawieniu do kurnika.

O zapaleniu pępka i woreczka żółtkowego jako przyczynach wczesnych upadków piskląt indyckich można więcej przeczytać w „Polskim Drobiarstwie” (kwiecień 2007 r.). Innym przyczynom spróbujemy przyjrzeć się poniżej.

Urazy i wzajemne zakażenia piskląt powstałe w zakładzie wylęgowym

Wśród najczęstszych urazów, powstałych w zakładzie wylęgowym i powodujących upadki piskląt, jest uszkodzenie tkanek szyi na skutek niewłaściwej techniki szczepień. Pospieszenie i zbyt głęboko wbita igła strzykawki może spowodować nie tylko różnego rodzaju zranienia i wewnętrzne krwawe wylewy, ale może także poważnie uszkodzić kręgi szyjne. Silnie zranione pisklę nie ma w takiej sytuacji wielkich szans na przeżycie. Inne rodzaje uszkodzeń mają miejsce podczas szczepień wykonywanych w udo pisklęcia (zwichnięcie lub uszkodzenie stawu biodrowego, kolanowego lub skokowego, naderwane ścięgna itp.).

Jeśli nawet tego typu urazy dotyczą zaledwie kilku procent piskląt, to dla odbiorcy piskląt może być to bardzo poważny problem, zwłaszcza przy wielusettyśnych lęgach w dużych zakładach wylęgowych. Co gorsza, w końcu pisklęta z tymi urazami padną w kurniku najczęściej i tak z zupełnie innego powodu, np. na skutek odwodnienia organizmu lub zagłodzenia (trudności z poruszaniem się) i praktycznie nikt nie będzie starał się dociekać prawdziwej pierwotnej przyczyny tych kłopotów.

Kolejnym poważnym zagrożeniem dla stanu zdrowotnego piskląt jest możliwość ich wzajemnego zakażenia w klujniku, podczas wybierania z klujnika, sortowania i pakowania do pojemników, a nawet szczepień, zwłaszcza tych wykonywanych automatyczną strzykawką.

Niestety, pomimo zachowania najwyższych standardów bioasekuracji, kiedy w ogromnych zakładach wylęgowych musimy w krótkim czasie przygotować kilkadziesiąt tysięcy piskląt, a czasami nawet kilkaset tysięcy, trudno jest uniknąć wzajemnego zakażenia się piskląt. Zwłaszcza wtedy, gdy rzeczywiście wśród nałożonych jaj wylęgowych część była zakażona bakteriami patogennymi. I chociaż liczba zakażonych piskląt może być stosunkowo niewielka, to skala zagrożenia i tak jest znaczna; przy wylęgu 250 tysięcy piskląt jeden procent to 2,5 tysiąca piskląt – prawie połowa wstawienia do typowego kurnika o powierzchni 1000 m²! A jeśli producent będzie miał pecha i akurat do niego trafi większość zakażonych piskląt lub tych z urazami, to problem na tej fermie będzie bardzo poważny.

Zagłodzenie piskląt i odwodnienie ich organizmu

Bardzo ważną przyczyną wczesnych upadków piskląt indyckich po ich wstawieniu do kurnika jest zagłodzenie oraz odwodnienie organizmu. Można tu wyróżnić dwa rodzaje zachowania się piskląt:

- pisklęta, które nie zjadły żadnej paszy i w ogóle nie wypily wody,
- pisklęta, które wprawdzie rozpoczęły wyjadanie paszy i piły wodę, ale wkrótce potem z różnych powodów przestały to czynić.

Co może powodować, że pisklęta padają z głodu lub odwodnienia organizmu? Przyczyn może być wiele:

- za niska lub za wysoka temperatura powietrza w kurniku,
- trudności piskląt z poruszaniem się (przewracanie się, kulawizny itp.),
- nieprawidłowe, zwykle zbyt głębokie, przycięcie dzioba, powodujące krwawienie,
- zbyt wysokie zawieszenie karmideł i poidel,
- za duże granulki paszy lub silnie miałka pasza (rozdrobienie na pył),
- zmniejszone picie wody z powodu złego jej smaku, np. woda gorzka, smierząca lub skażona,
- zbyt słabe oświetlenie kurnika,
- przegęszczenie piskląt,
- pisklęta z syndromem „osłabienia”.

Do piskląt z syndromem „osłabienia” można zaliczyć te pisklęta, które bez jednoznacznie i wyraźnie określonych przyczyn nie przejawiają większej ochoty do życia. Z łatwością znajdziemy takie pisklęta w każdym stadzie, chociaż ich liczba może być za każdym razem bardzo różna.

Na podstawie przeprowadzonych obserwacji można powiedzieć, że syndrom „osłabienia” może częściej występować u piskląt po młodych stadach rodzicielskich, piskląt leżonych w nieodpowiednich warunkach (nieprawidłowe temperatura, wilgotność i wentylacja podczas inkubacji jaj, a także zbyt wczesne lub zbyt późne wyjęcie piskląt z klujnika) oraz w przypadku nadmiernego przemęczenia piskląt przedłużonym czasem pomiędzy wylęgiem a umieszczeniem w kurniku (np. wielogodzinny transport na dużą odległość).

Kliniczne i anatomopatologiczne zmiany u piskląt zagłodzonych i odwodnionych

Objawy kliniczne, występujące u piskląt zagłodzonych i odwodnionych nie są specyficzne. Najczęściej dopiero na drugi czy trzeci dzień po wstawieniu udaje się nam dojrzeć wyraźnie mniejsze pisklęta. Pisklęta nie pobierające paszy czy nie pijące wody są słabsze, mniej ruchliwe, często próbują dziobać ściółkę lub inne przedmioty wokół siebie, np. ścianki ogrodzenia kojca. W końcowej fazie zagłodzenia i odwodnienia pisklęta są bardzo słabe i najczęściej nie przejawiają żadnej ochoty do poruszania się. Pisklęta, które w ogóle nie rozpoczęły wyjadać paszy lub pić wody padają najczęściej pomiędzy trzecim a piątym dniem po wstawieniu, natomiast te, które zaczęły pić wodę i wyjadać paszę w pierwszym – drugim dniu życia, ale wkrótce przestały to czynić, padają pomiędzy czwartym a siódmym dniem po wstawieniu.

W trakcie sekcji piskląt padłych na skutek zagłodzenia i odwodnienia możemy zauważyć następujące zmiany anatomopatologiczne:

- ogólne wyniszczenie organizmu, zwłaszcza zanik mięśnia piersiowego,
- całkowite (lub prawie całkowite) wykorzystanie treści woreczka żółtkowego,
- całkowity brak paszy w przewodzie pokarmowym,
- resztki ściółki w żołądku mięśniowym,
- woreczek żółciowy powiększony i silnie wypełniony żółcią.

Charakterystycznymi zmianami towarzyszącymi odwodnieniu organizmu piskląt są:

- pociemnienie i wysuszenie skóry na skokach piskląt,
- przyłgnięcie (przyklejenie się) skóry do tkanki mięśniowej, zwłaszcza na mięśniu piersiowym,
- pociemnienie i wysuszenie mięśni, zwłaszcza mięśnia piersiowego,
- obrzęk nerek i wypełnienie moczowodów białym osadem moczanów (skaza moczanowa),
- biały nalot moczanów na worku osierdziowym i wątrobie.